

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของวัยรุ่น

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (วิจัยประชากรและสังคม)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

พ.ศ. 2553

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล

Copyright by Mahidol University

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของวัยรุ่น

FACTORS INFLUENCING ADOLESCENTS' SMOKING BEHAVIOR

สุรัตนา พรวิวัฒน์ชัย 4936217 PRPR/M

ศศ.ม. (วิจัยประชากรและสังคม)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : บุปผา ศิริรัศมี, Ph.D., อารี จำปากลาง, Ph.D.

บทคัดย่อ

การรณรงค์ควบคุมการบริโภคยาสูบของประเทศไทยที่ผ่านมา ทำให้อัตราการสูบบุหรี่โดยรวมลดลง แต่กลับพบว่าอัตราการสูบบุหรี่ในกลุ่มเด็กและเยาวชนเพิ่มมากขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากเยาวชนเป็นเป้าหมายทางการตลาดของบริษัทที่ผลิตบุหรี่ทดแทนผู้สูบบุหรี่ที่เป็นผู้ใหญ่ที่ลดน้อยลง การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของวัยรุ่น โดยใช้ข้อมูลของโครงการ “ผลกระทบจากนโยบายควบคุมการบริโภคยาสูบในประเทศไทย” การสำรวจกลุ่มวัยรุ่นระดับประเทศรอบที่ 2 พ.ศ.2549 กลุ่มตัวอย่างเป็นวัยรุ่นชาย-หญิง ที่มีอายุระหว่าง 13-17 ปี จำนวน 968 ราย วิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของวัยรุ่น โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติก (Logistic Regression Analysis) เป็นสมการทำนาย

ผลการวิจัยพบว่า เพศ อายุ ระดับการศึกษาที่จบ ความรู้เกี่ยวกับผลกระทบจากการสูบบุหรี่ ความเชื่อเกี่ยวกับการสูบบุหรี่ ประสบการณ์การดื่มแอลกอฮอล์ จำนวนเพื่อนสนิทที่สูบบุหรี่ การจำกัดพื้นที่สำหรับสูบบุหรี่ภายในบ้าน ความถี่ในการเห็นฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่ มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยปัจจัยที่มีอิทธิพลมากที่สุดคือ เพศ พบว่า วัยรุ่นผู้ชายมีโอกาสสูบบุหรี่มากกว่าวัยรุ่นผู้หญิง 9.6 เท่า รองลงมาคือ ประสบการณ์การดื่มแอลกอฮอล์ พบว่า วัยรุ่นที่เคย์ดื่มแอลกอฮอล์มากกว่า 5 ครั้ง มีโอกาสที่จะสูบบุหรี่มากกว่าวัยรุ่นที่ไม่เคย์ดื่มแอลกอฮอล์ 3.9 เท่า ส่วนวัยรุ่นที่เคย์ดื่มแอลกอฮอล์ 1-5 ครั้ง มีโอกาสที่จะสูบบุหรี่มากกว่าวัยรุ่นที่ไม่เคย์ดื่มแอลกอฮอล์ 2.5 เท่า และการจำกัดพื้นที่สำหรับสูบบุหรี่ภายในบ้านพบว่า วัยรุ่นที่บ้านมีการอนุญาตให้สูบบุหรี่ได้บางพื้นที่ภายในบ้าน มีโอกาสสูบบุหรี่มากกว่าวัยรุ่นที่บ้านไม่มีการอนุญาตให้สูบบุหรี่ภายในบ้าน 2.4 เท่า ดังนั้นในการรณรงค์และป้องกันไม่ให้วัยรุ่นสูบบุหรี่ควรเน้นไปที่ครอบครัวและโรงเรียนเพราะเป็นสถานที่วัยรุ่นใช้เวลาเป็นส่วนใหญ่ ควรห้ามไม่ให้มีการสูบบุหรี่ภายในสถานที่ดังกล่าว และการรณรงค์เพื่อต่อต้านการสูบบุหรี่ควรทำควบคู่ไปกับการรณรงค์ต่อต้านการดื่มเครื่องดื่มที่มีส่วนผสมของแอลกอฮอล์ เนื่องจากการดื่มแอลกอฮอล์เป็นปัจจัยกระตุ้นให้สูบบุหรี่มากขึ้น

FACTORS INFLUENCING ADOLESCENTS' SMOKING BEHAVIOR

SURATTANA PORNVIVATTANACHAI 4936217 PRPR/M

M.A. (POPULATION AND SOCIAL RESEARCH)

THESIS ADVISORY COMMITTEE : BUPPHA SIRIRASSAMEE, Ph.D.,
AREE JAMPAKLAY, Ph.D.**ABSTRACT**

For years, Thailand's campaign against smoking has achieved great success. The campaign has resulted in an overall reduction in smoking. Despite such success, the prevalence of children smoking, as well as youths, is on the rise. To replace adults who smoke less, these young smokers are being targeted by cigarette producers. This study, therefore, is aimed at exploring factors that influence the smoking behavior of adolescents. The study employed data from the project "Impacts of Smoking Control Policies in Thailand". Data were collected in the second round survey in 2006 which involved 968 adolescents aged 13 to 17 years. The study applied logistic regression technique to analyze factors influencing adolescent smoking behavior.

This study revealed a number of factors that influence smoking behavior of adolescents. These factors included sex, age, education level, knowledge about the impact of smoking, belief about smoking, drinking experience, number of close friends who smoked, restriction on smoking areas in the home and frequency of viewing warning labels on cigarette packets. All of the above mentioned factors are statistically significant to smoking behavior of the young. The sex factor is considered to be the most powerful factor attributed to smoking. Male teenagers have a 9.6 times greater chance of smoking than female teenagers. Drinking experience is the second most influential factor. Adolescents who have drunk more than 5 times in total are 3.9 times more likely to smoke than those without drinking experience. Teenagers who drink 1-5 times have a 2.5 times higher chance of smoking than those who have never drunk any alcoholic beverage. Another finding was that teenagers from families that had restricted smoking areas in the home were 2.4 times likelier to smoke than those from families that prohibited smoking in the home. Due to the fact that adolescents spend most of their time with their families and at school, this study views that these two components are crucial to the campaign against and for the prevention of smoking in adolescents. The study also views alcoholic drinking as a stimulant to smoking. Therefore, it suggests that an anti-drinking campaign should be conducted in parallel with a non-smoking campaign.

KEY WORDS: FACTORS INFLUENCING/ ADOLESCENTS / SMOKING BEHAVIOR

132 pages